

Prieš surašant gerai išsiskaityti instrukciją!

Zinių lapo Nr. _____
(nerašyti)

Lietuvos žemės vardynas

renkamas Švietimo Ministerijos

Su visokiais klausimais, iškilusiais surašant žemės vardyną, kreiptis ir prirašytus žinių lapus siųsti:
Valstybės Archeologijos Komisija — Lietuvos žemės vardynas, Kaunas, Vytauto Didžiojo Muziejus.

Žemės vardai

Pristovys

(oficialinis vardas)

Kaimo, dvaro, vienkiemio, miesto, bažnytkaimio, girininkijos,
(liečiantįjį pavadinimą pabraukti)

Kartena

valsčiaus

Kretingos

apskritis

Sunaudoti spausdinti ir rankraštiniai šaltiniai bei jų sutrumpinimai

Surašytojo:

Pavardė, vardas

Vilkyš Stasys

verslas

mokytojas

Gimimo vieta

Kalkiškių

valsčius

Švėkšna

apskritis

Tauragė

Adresas:

*Kartena pšt., Stropelių pradžios mokykla, Stropelių kaimas,
Kretingos apskr.*

Žinios surašytos 1935 m.

birželio

mėn.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skilties šaltinis	Žinios surink- tos iš	Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
1.		Alksnos lankelė	Al'ksnos lonka'le			ž. k.	pieva	žema, lygi molis	apie 1 ha	Prie Mišupės - nuo Pamėdžių kito šlaitų - Butkaus f.		Auga alksniai, to- del „Alksnos“.
2.		Abrūsinė	Abrū'senė			ž. k.	pieva	ylga, kaip „abrūsas“ - ranktuostis.	apie 1 ha	Prie Mišupės. Butkaus juos - nuo Pamėdžių kito šlaitų.		
3.		Antroji lankelė	Ontroje lonka'le			ž. k.	pieva		apie 1 ha	Prie Mišupės - Butkaus juos - nuo Pamėdžių kito šlaitų.		
4.		Apvalioji lanka	Apvalio'je lonka			ž. k.	pieva	Apvali, ap- krasta.	apie 1 ha	Prie Mišupės - Butkaus juos - nuo Pamėdžių kito šlaitų.		
5.		Atleities daubos	Et'sleites dau'bos			ž. k.	krūmai - atkalnė	Eina gulbčiai pakalnen.	apie 1 ha	Prie Mišupės. Butkaus juos - nuo Pamėdžių kito, i pietus.		
6.		Babdaubė	Ba'bdaube			ž. k.	dauba - atkalnė	Apaugusi krūmais.	apie 1 ha	Prie Mišupės - prie Atleities daubos. Butkaus f.		
7.		Barsiukalnis	Barsio'kalnis			ž. k.	dauba - atkalnė	apaugusi krūmais molis, smėlis.	apie 1 ha	Prie Mišupės, netoli santakos su Minija.		Domarko Daubinio sėmėj.
8.		Bendrinių Pristovų ganyklos	Benche'nes Pristovų gany'klos.			ž. k.	laukai - pievos	žemos, him- sotos vietos drišnyrai, balt- žemės.		Vakaruose drišniai i valdišką pusę, g. šlaitų prieina gele- žinkelis i šlopių ga- nyklas.		Įsidalyjo 1933 metais, garo nuo 22 a ligi 1/2 ha ūkumkas.
9.		Blūdaubė	Blū'daube			ž. k.	dauba - pieva	idubusi pe- našiai ligi „blūdes“.	apie 1 ha	Netoli santakos Mišupės su Minija.		Domarko Daubinio sėmėj.
V 10.		Čerauninko kūlis	Čiarauny'ko kū'lis			ž. k.	akmuo			Barsiukalnis atkalnėj.		Domarko Daubinio sėmėj, tuoj už sodo.
11.		Dangaus atkalnė	Do'ngaus atka'lnė			ž. k.	pieva krūmai	Eina pakalnen. molis.	apie 1 ha	Prie santakos Mišupės su Minija.		Domarko Daubinio
J 12.		Didysis kūlis	De'clesis kū'lis.			ž. k.	akmuo			Guli Mišupėj, netoli santakos su Minija.		Domarko Daubinio.
13.		Dubioji lanka	Do'bioje lonka			ž. k.	drišvos - pievos	Atkalnė, idubusi apačioj. prie molio	apie 2 ha	Prie pat Mišupės i pietus nuo Pamė- džių kito už 1/2 km.		
14.		Dubiosios atkalnė	Dobio'ses on'kalnis			ž. k.	pieva	Dubiosinė vieta, molis	apie 1 ha	Prie Mišupės, aukš- čiau Dubiosios tarnkos.		
15.		Dumblagelmė	Du'mbras gi'lme			ž. k.	gelmė		gilumo apie 2 m.	Santakoj Mišupės su Minija.		Dugnas dumblotes.
16.		Giltinės gelmė	Gel'tenes gi'lme			ž. k.	gelmė		4 m. gilumo	Minijoj prie Pristovų Piles.		Yra sen rusų karo vaikos.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skilties šaltinis	Žinios surinktos iš	Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
17.	Geneciai	Genese'				Ž. R.	kelelis		apie 1/2 km	Žeina iš Pristovų kaimo, pa Karmo-les, pa Pristovų irino i Prancūškeli.		Seniau juo-gene-čiaiis gyvulius va-rydavo i gangyles.
18.	Kisnotės	Kiso'utes				Ž. R.	dirvos	Kimnai, šlapia, baltžemis ir prie molio	apie 10 ha	Rykuose prieina prie Pristogalio dūšenių		Tai buvusio bendro, gangyles - labai arimės.
19.	Lapursiai	Lapo'roe				Ž. R.	prievo - daubelis	Šlo, saurus, duburys, lyg lovas, šlapia.	apie 2 ha	Eina šiaurėj nuo Pran-cūškeli visai netoli jo i lygagrūt, nuo jo i Mišupę ar i geležinkelį.		
20.	Mišupė	Meš'ope				Ž. R.	upelis		Prie apie 30 km.		7 kkm i Minijos dešiniojame krane, Domarko Dau-burio žemėj.	
21.	Margiai Pakapsiai	Ma'рге Pakape'				Ž. R.	prievo	Lygi vieta prie smiltis, apolink vėičiasi Minija.	apie 7 ha	Prievoje nuo Pristovų prie Minijos atšaka apie 2 kkm.		Seniau visi vadindavo Margiai, dabar Kai-kur-ze vadiną Pakapsiai. Vidury prievo yra Senkapsiai.
22.	Margių vingiai	Ma'rgių vin'ge				Ž. R.	prievo smiltė		apie 2 ha	Pas pot Senkapsius.		
23.	Martyniškes	Marty'neškes				Ž. R.	arimamos dirvos	Aukšta vieta, prie galo Martyniškių dauba.	apie 5 ha	Prie Minijos, nuo Pristovų priekioje		
24.	Pamedis	Pa'medes				Ž. R.	traktos - dirvos	Lapuočiai me-čiai, žemi lygi, prie molio.	apie 35 ha	Šiaurėje jas kerta geležinkelis, jis du-rigsi i Skropelės kaimus.		
25.	Pamedžių Liltis	Pamediu' Liltis				Ž. R.	Liltis			Ant Mišupės Prancūškely.		Naujos pastatytos 1934 m.
26.	Pilė Dyburio skardis	Pe'le Dy'borio ska'rdis.				Ž. R.	Minijos atšaka	Patai skardis, labai aukštas ir stulso, stas-tai nuogrui at-rung.	apie 2 ha	Prie pot Minijos, netol santakos su Mišupe.		
27.	Placioji lankelė	Platio'je lonka'le				Ž. R.	prievo smiltis		apie 2 ha	Prie Mišupės - nuo Pamedžių Liltis šiaurėj atšaka apie 1 kkm.		
28.	Pistovai	Pesto'va				Ž. R.	Kaimas		apie 1/4 kkm. 18 km 28 kkm.			Dar nerūdalyta vien-kiemiai, žemi vėičioje. Prieame kaimo 8 kiemas, kuri 20 kiemų išmėtyti paki Prancūškeli.
29.	Pristovinė kaniomė	Presto'vene Kar'čema				Ž. R.	sodyba - malūnas			Prie Mišupės malūnas.		Dabar valdo Viengalis.
30.	Pristovų brasta	Presto'vu bra'sta				Ž. R.	brasta			Minijos ties Daugincių km. žemė, netoli Senkapsių 1/4 kkm.		Dyburio Teno žemėj.
31.	Pistieji	Pistei'je				Ž. R.	arimamos dirvos	Žemi laukai, prie molio.	apie 28 ha	Prieina prie Pran-cūškeli, prie Lap-urvių, nuo Pristovų km. šiaurėj.		
32.	Rūsiai	Rū'se				Ž. R.	bulvių duobės	Smilynai.	apie 1 ha	Prie pot Minijos, ant kalno, netoli Dyburio Piles.		Visas kaimas deda bulves.

14. Archeologinīs žinios.

✓ Nr. 32. Rūsiai. Seniau suose bulvių rūšiūse (tai yra ne-
toli Pilies / atrodavę milžinių kaulų. Dykumos nabašnikas para-
hojo, kad atradę sidabrinį žiedą, kuris uždėtas ant stebulės ratų.
Tai hokiū tie milžinai buvo, jeigu tokius žiedus nešiojo!...

Nr. 19. Lapsurviai. Seniau čia buvo
daug laisvų urvų, nuo to ir pavas-
dinči - Lapsurviai.

15. Vardų kilmės aiškinimas.

Nr. 20. Mišupis. Senų senovėje vienas čia buvo miškas. Po „patopu“
miškų reblėty, o ta vieta nutekėjusi upė - kuri ir pavadinta „Miško upė“.
Mišupis. Plakelės valčiūje ji teka per Mišės ežerą.

Nr. 28. Pristovai. „Pristovai“ vieta, gražios vietos Paminiėjais, Pami-
šyriais - nuo to „būk ir pavadinta „Pristovais“.

✓ Nr. 29. Pristovinė karčiama. Dabar tai Viengalio matūnas.
Baudžiavos daktarį grafą Plisteris uždėjo čia matūną ir išteigė karčiamą.
Matūną ir karčiamą nuomuodavo ^{iš gretos} žydai.
- Pasakoją, kad Baltasis Domarkas (jau mirs) / vienas kartą suėjo
karčiamoje bairiai runigėis ir prarito šv. kurtomis. Pralostis vienas pri-
nigus, vienas užbėgęs, palikęs grynai įstikas. Nebegalijs, įstikas bū-
clamas prie žmonis, ahis lošti, įstikęs ir bačkę ir dar vis sicker kor-
ky, lošs. Namu pareiti paristolins hokiū suplyšūnius baltinius
ir pro baltų parbėgęs basas namo (o būvusi šaltė žiema).
Nuo to ir ji premine Baltųjų Domarku.

16. Tautosakinės žinios. Nr. 29. Pristovinė karčiama - matūnas.
a) Glai turėjis ištinuomams. Pristovinės karčiamos matūną - Lingi
Vladas iš Puidogaliu - vienas nakti kalb. girtas. Ir jis pasakoją:
- O ton jau... Mėtau jouds žmogus. Supratu. Klausiu:
- O ton jau... Velnale, kon čė derbe?
O tas rieho mon reatsakes, šroukšt er palindo pro glėnomis.
b) Kitą kartą tas pats Lingi Vladas matė velnią matūne girtas
sukant. Jis pasakoją:
- Bova naktis. Tormu. Gerdai vis melnyti: gygu - gygu...
gygu - gygu...
Etu veržti. O ton jau - velnalis besokous girtas net isirežs.
Kas tik ton jau ir prapaulė...

a) Mišlis:

Vytėnis Ramontėnis aukštyn lėkdamas Kiaušius deidamas (apinis)
 Mėšlin mėsle Ketangyle, ont galą pūnt/pūriokas Karo (Lingyne ir Popsis)
 Daile daile skrebirele, įeina Koltovelius & po dėkšė raudons
 šou gal, Kas lend, tam Kond (dantes ir Peišovis)
 Pakel veina reita, pakel ontra reita, estom gaurouta, Kent
 e įslaukus, smeng e taukus (arkli kinko i ratas)
 Be dūšės, be kvapo, o tesybe pasako (ziegorius)
 Nome nome noma, tame nome longo, tame longe jūdu-jūdu (akis)
 Ožoutėnis, šimtšakenis košno šaku po lezdeli, Keikveinam lezdele
 po Kiaušeli (Kanapis)
 Do tren, do reten, įrenki keš, do žeben (slyna ir rakts)
 Lepk ont munes, imk eš munes, ale nauskabink munes (obelis ir oboul)
 Bod bodotis, kal kalotis, dongaus rats lingoujes (Bod bodotis =
 bodyne - kal kalotis = graba dreb - dongaus rats lingoujes = varpa
 švanej)
 Adet vaguore, išved gaspadorius, noma pates par longus išvakščiū
 (žovis ir Krytis)
 Čioraks čiorak klause, kor puika nuej. Puika nuej
 ož šiaudū e meist čiorakū laukt. (Pele peles klause -
 kor nuej Kate - Kate nuej e šiaudus peles laukt)
 Žverblis pastogė plup-plup-plup (Verpent, kai siolas trūkst)
 Prūds blėkinis, prūde bolves, bolvise Kiaule, Kiaulėj
 obelis (bliūds, košė, tauka, šaukšts)
 Šmianuryne, padaryne, sėsės akės, trys sėdynes (arkle, žmuogus, ekeis)
 Salds - ne medus, pakabints - **nalas** (oboulis)
 Paberk birikus, pašauk stirikus (šaukšta, žmones)

b) Patarlis:

Patī Kiaule reksti drako, pati žveig.
 Iodūi skaudiau, nekaps medius.
 Sosiprasi, ale laiko neberasi

c) Burtais:

Kad yr Kame raganis arba ragana - rek sodegiot ju rūbus -
 ir nečereis.
 Kad Kiaulius režuotū, greš i stakto šermukšči.
 Kad nori, kad kele napsarvažioutū ketes - rek i reišutū
 edėti bloza.
 Kad Karves nasobortētū, rek Karve atbola istumti i gorba.
 Kad jaunekis žanijas, tor atbola adatū esesekt i aprumba.
 Kad ragana et, rek po slenkčiu padėti slouta.

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Eilės Nr.	Vardas rašomąja kalba parašytas		Vardas vietos žmonių ištarme	Senovinės vardo formos	4 skilties šaltinis	Žinios surinktos iš	Dalykas	Žemės paviršiaus rūšis, išvaizda, kokybė	Dydis	Lokalizacija	Upių, upelių ištakų bei žiočių vietos ir jų apibūdinimas	Pastabos
	a) tikrintojo	b) surašytojo										
33.		Senkapsiai	Senka'pe			Ž. K.	Kapai	Kalvė, lankoj, smelis	apie 30a	Vidury Pakapni - Mar-gu lankos prie Minij.		Dabar nebepasiroja, bet yra dar kuryrų, kuryrų kelių.
34.		Skarbliai	Skva'ble			Ž. K.	ariamos dirvos	Tarp dirvų daubės, dirvos kalvotų, senkių, molis.	apie 9ha	Eina Pamišupio prie - vakarų prusų durian, i Vengelio žemėn.		Pirmiau buvo prūsų.
35.		Stropeliai	Strope'le				geležinkelio stoteli			Tarp stoties tarp Stalstien - Karlenos stoties.		Stoteli Pristovų km. žemėj.
36.		Sukdaubis	Sok'daubis			Ž. K.	dauba - prieva	Vidury iduburi susirinkuri bys' prautuvos, molis	apie 3ha	Nesoli Minijos tarpe tarp Senkapsni ir Piles eina pro Rūsus.		Per daubę bėga upelis, prasideda iš Domarko prūdų ir mityga Minij.
37.		Takešis	Take'sis			Ž. K.	brastė			Minijoje Butkaus f. 234, ir Senkapsni 1/2 km. atst.		Takešis" vadina vietą, kur sprendžia žuvis gaudyti venterius.
38.		Tamsioji lanka	Tamsio'je lon'ka			Ž. K.	pieva - dirva	dreigna, auga alksniai, beržai	apie 2ha	Prie Mišupio, ir Pamišupio žemėn.		Prie prusų negauna saulės = Tamsioji.
39.		Tarpeliai	Tarpa'le			Ž. K.	pievelis	žemos vietos, šlapys	apie 2ha	Nuo Karimo vaka-ruse, prie buva-sų ganyklų.		100 Pristovų ganyklų prasideda ir per Tarpelius bėga tarpelės, upelis ir bėga i Vandaujos. 100 m. atst.
40.		Triberšio atkalni	Triber'ze atka'ne			Ž. K.	dauba - pieva	Atkalni apaugusi medžiais, molis	apie 2ha	Prie Mišupio, nesoli Minijos. Domarko Daubini.		
41.		Varlaupis	Varla'opis			Ž. K.	upelis		apie 3km.		Prasideda tarpelės km. Varšios pelkėse, išeja i. desines i Mišupio prie Pristovine žemėn.	
42.		Vikšris	Ve'kšris			Ž. K.	linų markos			Nuo Pristovų km. i šiaurę apie 1/2 km. o tokiu Butkaus f.		Apšlink auga coži krole - vikšris.
43.		Vingis	Vin'gis			Ž. K.	pieva	žema, molis	apie 30a	Pas Mišupio, prie Pamišupio žemėn.		
44.		Čagviete	Čagviete			Ž. K.	pieva	žema, molis	apie 3ha	šiaurėje durian i geležinkelį, prie Mišupio.		
45.		Čalčio kūlis	Čal'tio kū'lis			Ž. K.	akmuo			Barninkalni atkalni.		
46.		Čydkalve	Čy'dkalve			Ž. K.	kalnelis	Pastgas, molis	apie 3/4ha	Nesoli Kuryrų, prie Prancūškės. Vengelio žemėj.		

15. Vardų kilmės aiškinimai/Nr. 40. Triberšio atkalnė.

Auga sulips į vieną lygų beržai. Tas medis vadinamas "Tri-beršis" ir to atkalnė, kur jis auga - Triberšio atkalnė.

Ten pat Domarko Daubini daubose yra dar - Gen'medis - liepa - vienos skylės - genis iškaptas = Gen'medis;

taip pat yra labai surisutęs beržas - Kraukuklamedis.

Vardai žinomi tik Domarkams.

Nr. 46. Lydkalvė. Senai čia buvusi Lydos kalvė.

Parkui ^{tes} žydas ^{čia} parnikovo. Nuo to - Lydkalvė. Dabar vai-
denari. Mūsų vaiduoklių Motuši Karys.

13 Istorinės žinios

14 Archeologinės žinios

15 Vardų kilmės aiškinimai

Nr. 6. Babdaubi. Kad tai "baba" — senelė čia vis ganydavusi gyvulius, nuo to — "Babdaubi".
 Nr. 7. Barnikalis. Seniau čia būdavo daug barnikių urvų, ir dabar čia jis yra, nuo to ir vadinasi — Barnikalis.

16 Tautosakinės žinios

Nr. 10. Cerauninko kūlis. Vieną kartą, šventą dieną, ant to kūlio sėdėjo žmogus ir labai kęstas ant savo kaimyno. Besikeikiant jis ir pralipęs nuo to akmenų. Ir išbuvo prikištas visą dieną ir visą naktį. Dangus ištiko tankes, jis prisieki daugiau, kol gyvas būsi, nei huomet nebekeikti — ir tada jis vėl atlipęs nuo to kūlio.

Žinių teikėjo(-jų) pavardė, vardas 1/ Domaskeš Antanas 15 Nr. 7, Nr. 40; 2/ Eitavicius Antanas 16 Nr. 10.
 14/ Nr. 32. 3/ Dubys Ignas 15 Nr. 6, Nr. 20, Nr. 28; 4/ Viengalis Antanas 15 Nr. 19, Nr. 29, 16 Nr. 29(a, b).
 5/ Dyburys Kazys 16 Nr. 28 (a, b, c).
 Gimimo vieta(os) 1, 3, 4, 5. 1/ Ištovai, 2/ Grabščiųiai.

Amžius

	4, 5.		3.	1, 2.	
iki 15	15—25	25—40	40—60	60—80	per 80

valsčius

Kartenos

apskritis

Kretingos